

Jozef Suk, Kocsis Zoltán, Ránki Dezső, Failoni Donatella, Szokolay Balázs, Drahos Béla, Nagy Róbert.

Kórusok:

Magyar Rádió Gyermekkara (Csányi László)
 Szilágyi Erzsébet Nőiakar (M. Katanics Mária)
 Ifjú Zenebarátok Központi Kórusa (Ugris Gábor)
 Magyar Néphadsereg Férfikara (Zámbó István)
 Budapesti Madrigálkórus (Szekeres Ferenc)
 KISZ Művészegyüttes Központi Énekkara (Strausz Kálmán)
 MRT Énekkara (Sapszon Ferenc)
 Zenekarok: Liszt Ferenc Kamarazenekar (Rolla János)
 Corelli Kamarazenekar (Ella István)
 L. Kecskés András együttese
 Prágai Kamarazenekar (L. Hlavacek)
 Martonvásári Kamarazenekar (Csaba Péter)
 MRT Szimfónikus Zenekara
 Magyar Állami Hangversenyzenekar
 Filharmóniai Társaság Zenekara
 Osztrák–Magyar Haydn Zenekar
 Montreali Szimfonikus Zenekar
 Poznani Wieniawski Zeneiskola Zenekara

Karmesterek:

Doráti Antal, Ferencsik János, Lehel György, Kórodi András, Mihály András, Medveczky Ádám, Fischer Ádám, Charles Dutoit, Baross Gábor, Jaroslav Bagrowski.

Valószínűleg elég lett volna ennyit írnom: kedves Kollégák, tekintség át a Televideo sorozatának mű–kínálatát, a szereplő előadókat és együtteseket, s annak alapján ajánló szavaim nélkül is ki–ki eldöntheti, hogyan aránylik egymáshoz az ár, s a felkínált szellemi érték.

MIKLÓS GYULA

"Ott van, Uram, egy kotlóalja gyermek"

Ali baba és vagy 40 gengszter a Budapesti Kamaraszínházban

Mikor a Hamlet második felvonásában Rosencrantz a színházak hanyatlását említi a hercegnek, többek közt így szól: "...iparkodásuk a szokott lépésben halad; de ott van, uram, egy kotlóalja gyermek, apró torongy, kik túlsikoltják a szavalást, amiért rettentesen megtapsolják őket. Ezek vannak most divatban..."

A jól ismert szavakat azért sorolom, hogy jelezzem, gyermekek szerepeltetése régente sem volt problémamentes, s ezen ma is eltöprengenek nevelők és pszichológusok. De egy biztos: az esemény vonzza a szemet, fölébreszti a kíváncsiságot, s tódul a közönség.

Így lesz ez legleleményesebb színházunk egyik játsszasi helyén, a Józsefvárosban is.

Patkánypörkölt az aluljáróban

Jeremy James Taylor és David Nied musical-je, mely Tin Pan Ali címen híresült el, mely egyként emlékezteti az angol anyanyelvűeket egy bádogszerpenyőre s New York egyik kevésbé bizalomgerjesztő negyedére, jellegzetes nagyvárosi eledel, hatalmas hamburger a szellemi tömegétkeztetésben. Dramaturgiája és törmelékes szövege arra enged következtetni, hogy szerzői jól ismerik azt az angol-amerikai improvizációs iskolát, mely a gyermekszínházban virul igazán: végy egy klasszikus történetet, mondjuk az 1001 éjszakából, hozzá egy energiában bővelkedő gyerekcsapatot, minden keserves tudásukkal napi életükről, játsszátok el a sztorit, s hívjatok rá közönséget, kész.

Ali baba ebben a történetben koravén kisgyerek, aki a VIII. kerület lila-sárga banditáival kerül összetűzésbe. Szezám, a debil csöklakó rokonszenvét könnyűszerrel elnyerve, hősiünk elcseni a rablók rablott kincsének egy részét – köztük egy magyar királyi koronát, majdnem ferde keresztrel – s ezzel gazdaggá teszi aluljáróban elkövéredett anyját, s dundi nővérkét. Az újgazdagság rémes neonszíneiben villog a színpad, míg a kerettörténet Seherezádéja jobb oldalt egy szőnyegkereskedés kirakatában mesél a szultánnak, új s újabb fordulatokkal küzdve az életéért.

A szűknek tetsző színpadon valóban vagy negyven gyermek adja a gengszert, pöttyös csokornyakkendőben, sárga puhakalapban, vagy a csinoska utcaseprő hadat, ahogy azt a zenés játék kötelező minimál-show-ja megkívánja, a koreográfiának engedelmessé, időnként hasmánt és tapsért kinyúlva.

Nem kéne ezen csodálkozni. Ha nem élnék a VIII. kerület műanyag dzsoggingokban pompázó népe közt, s nem ismerném a váladékokkal megjelölt utcák szagát, talán nem lenne számomra ilyen döbbenetes az a folytonosság, ahogy a napi nyomor kacéran színpadra vonul, s ott ringatja magát. Népszínházat látunk. Bencsik tanár úr, az Erdélyi utcából, vérgőzös Shakespeare-drámát csinált ebből a nyersanyagból. Itt olyan mitikus történet pereg kisebb-nagyobb gazemberekről, melyben a becsület is csak betartás formájában jelentkezik. Benne van ebben a produkcióban a Pál utcai fiúk háborújának halvány emléke, Bicska Maxi árnyéka, a Keresztapa kérelhetetlensége, de a westernek és a karate-filmek bugyutasága is. Aranylurexben, rőfnyi kolházokat lengetve győzedelmeskednek – időnként magukat is majdnem kiirtva – az esendőbb hősök, akik örömeik csúcspontján a függöny mögött mindennek netovábbjaként minden bizonytalannal videóznak egyet.

Szívszorító az a mesevilág, amit vágytalan gyerekeink álmodnak maguknak, s amit mi visszamutatunk nekik. De nem mondható, hogy a mutatvány nem hiteles. A kuka-balet ellenére tornacipő és padban hagyott almacsutka szaga van, s egész idő alatt szülőlt-tanárt botránkoztatás undoroltatás bizsergeti a nézőt (lásd: patkányhús-vacsora). De azért ez színház!

Bezerédi Zoltánt, a rendezőt, valami őrangyal óvhatta meg a kínálkozó alpári megoldások javarésztől. S elpillesztő még csak elgondolni is, mekkora energia kellett e produkció összeharcolásához. A vaskezü rendezés természetesen nem pótolhatja ennyi gyerekszereplő esetén a kollektív drámacsinálás összetartó erejét, ezért aztán a ciklámen-habokba burkolt lánykák nem a színpadi történetekkel, hanem a vélhetőleg lent ülő nagymama keresésével foglalatalkodnak. Ezen az adott módszerrel nem is lehet változtatni.

Nemcsak Károly vezérgengsztere kellőképpen rettenetes, s egyszerre érezhető rajta a színész levethetetlen emberi bája, fegyelme és szakszerűsége.

Szilágyi Zsuzsa pöffeteg anyakirálynéja, Tóth Judit leépuult nagymamája, Hável László hú-de-undortó gonosz testvére szereposztási telitalálat. Külön figyelmet érdemel a Kamaraszínház mindenkori szereplőválogatása. Mindig történik valami. Most például Újvári Zoltán körül.

Az Újvári-jelenség

Míg az egész előadás plakátszerűen pöttyögetett – ebből a nyersanyagból kiindulva józan ésszel csakis ez a stílus vállalható –, van egy szigete, melyre nem vonatkozik semmiféle általánosítható tapasztalat: ez Újvári Zoltán Szezám-alakítása. Olyan ez, mint amikor egy célszerűen összekent, dekoratív vászon egyszer csak beszakad, s mögüle kitetszik az élet, aztán ettől kezdve csak ez érdekes.

Újvári a koszlott ruhákba bújtatott, rágógumi-mennysorságú őr, a túlmozgásos, kövér, hadaró balfácán, akiben a fatelepi Janó együgyű jósaága éppúgy megtalálható, mint a pesti körút hajdani Füttyös Pistájának alakja, ki öszecsavart újságjával csapkodta egykedvűen az arra érdemes nők fenekét vagy a villamos falát. Mikor színre lép, szinte meghökken a néző. Még tán haragszik is rá egy kicsit, hiszen olyan jól elvolt ebben a zajos semmiben eddig. Mit zavarog itt egy ilyen érzelem-gombóc, egy ilyen mesebeli szerencsétlen? Miért kell annyira ráfigyelni, miért kell befelé megsiratni őt idióta boldogságának csúcspontján is, amikor "bekerül a tévébe"?

Nem biztos, hogy egészen helyén van ez az alakítás, de annyi baj legyen. Bár törekszik rá, nem engedi a szálló szeméttel repülni valami engesztelhetetlen fájdalom. Valami olyan tudás az életről, ami nélkül nincs igazi színház, de aminek a kötelekeitől egy idő után talán majd meg kell szabadulni, hogy emelkedni lehessen. Vincze János pécsi Csirkefej-rendezésében játszotta ő a Tanár figujárát megrendítő erővel. Ezentúl főként Pesten játszik majd, a Kamaraszínház tagjaként.

Ami a Tin Pan Ali produkciót illeti: minden bizonnyal sokáig színpadon lesz. Egyike ez a csábító trükköknek, mely behozza a közönséget, egyike a bevető akcióknak. Csak abba ne hagyják! Csak meg ne álljanak ezen a szinten, mert még játzó és közönség azt hisheti, ez az, ahová el kell jutni.

A negédesség, mely például a gyermek-duetteknel idézőjel nélkül jelenik meg, fogszthatatlan. Az előadásra azonban tódul a közönség. Remélhetőleg jut nekik jóféle táplálék is, mert ezzel a csalogatóval kicsit úgy van az ember, hogy rágja, rágja, aztán minden falattal együtt nyeli a szorongást is, hogy esetleg az egeret is beledarálták.

GABNAI KATALIN

Németh László politikai gondolkodása*

Németh László politikai gondolkodásának az életművön belüli helye régóta az íróval kapcsolatos irodalom egyik vitatott kérdése. Gaál Gábor egyik harmincas évekbeli megállapításán alapszik az a tétel, miszerint a regényíró Németh cáfolja a politikust, az ideológust. Az ötvenes években Király István elevenítette fel ezt a felfogást: a sépíró

* Egy megírandó hosszabb dolgozat vázlata.